

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 20CoCsp/29/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8119207274
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 08. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Boroň
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8119207274.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Michala Boroňa a členov senátu JUDr. Branislava Brezu a JUDr. Viery Kandrikovej v spore žalobcu: Prima banka Slovensko, a.s., so sídlom Hodžova 11, 010 11 Žilina, IČO: 31 575 951, proti žalovanému P. B., nar. XX.XX.XXXX, trvalý pobyt P., doručovacia adresa G. O. 8, XXX XX P., o zaplatenie 9.556,58 eura s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 8Csp/91/2019-73 zo dňa 13.03.2020 takto

rozhodol:

I. Potvrdzuje sa rozsudok vo výroku II.

II. Zrušuje sa rozsudok vo výroku III. a v rozsahu zrušenia sa vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol, cit.: „I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi istinu vo výške 9.556,58 Eur, úroky vo výške 254,08 Eur, úroky z omeškania vo výške 4,17 Eur, úroky z omeškania vo výške 5 % ročne z nezaplatennej istiny vo výške 9.556,58 Eur od 22.3.2019 do zaplatenia, a to všetko v mesačných splátkach po 100 Eur splatných vždy do 25. dňa príslušného mesiaca počnúc právoplatnosťou tohto rozsudku s tým, že omeškanie s úhradou, čo i len jednej splátky má za následok zročnosť celého plnenia.

II. V prevyšujúcej časti súd žalobu zamieta.

III. Žalovaný je povinný nahradiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 100 %.“

1.1. V odôvodnení svojho rozhodnutia okrem iného uviedol, že z vykonaného dokazovania je nepochybné, že žalobca a žalovaný uzatvorili zmluvu o spotrebiteľskom úvere, predmetom ktorej bolo poskytnutie finančných prostriedkov vo výške 13.400,- Eur. Nakoľko žalovaný nesplácal úver riadne a včas žalobca pristúpil k zosplateniu úveru. Žalobcovi vznikol nárok na uhradenie istiny vo výške 9.556,58 Eur, úroku z neuhradených splátok úveru do dátumu predčasnej splatnosti úveru vo výške 254,08 Eur, úroku z omeškania z neuhradených splátok úveru do dátumu predčasnej splatnosti úveru vo výške 4,17 Eur. Celková dlžná suma tak činí 632,48 Eur.

Pokiaľ sa týka zamietnutia žaloby v časti zmluvného úroku 7,9 % ročne, ktorý uplatnil žalobca zo sumy dlžnej istiny vo výške 9.556,58 Eur od 22.03.2019, t.j. odo dňa nasledujúceho po zosplatení úveru, až do zaplatenia, mal za preukázané, že strany si dojednali zmluvný úrok ako fixný do doby splatnosti úveru. Žalobca však v zmysle zmluvných dojednaní pristúpil k zosplateniu celého úveru.

Bol toho názoru, že vychádzajúc z toho, že ide o plnenie zo spotrebiteľského úveru, žalobcovi zmluvný úrok odo dňa účinkov zosplatenia nepatrí.

Zároveň uviedol, že vychádzal z uznesenia Ústavného súdu SR, sp.zn. IV. 476/2012, z 18.9.2012, v zmysle ktorého Ústavný súd SR odobril názor odvolacieho a prvostupňového súdu, podľa ktorého veriteľovi patria úroky len do splatnosti dlhu, následne sa dlžník dostáva do omeškania a je povinný

platiť iba úroky z omeškania (§ R 59/1998, 4Obo 143/1998). Veriteľ má právo na zaplatenie zmluvných úrokov len do vyhlásenia predčasnej splatnosti s tým, že následne už právo na dohodnutý úrok z úveru nevzniká, iba právo na úrok z omeškania. V opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťažovaniu v podobe úrokov z úveru, ako i úrokov z omeškania, čo spôsobuje značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi účastníkmi. ÚS SR v citovanom ustanovení konštatuje, že by namietané rozhodnutie bolo možné považovať za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, resp. že by popieralo zmysel práva na súdnu ochranu. V časti úroku z omeškania z neuhradených zmluvných úrokov vo výške 254,08 Eur vyčíslených ku dňu zosplatenia súd žalobu zamietol.

Taktiež poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu ČR z 22. júla 2010, sp. zn. 33 Cdo 2041/2008 a uzavrel, že Občiansky zákonník ani Obchodný zákonník neumožňujú veriteľovi žiadať od dlžníka príslušenstvo (úrok z omeškania) pre prípad omeškania s platením príslušenstva pohľadávky. Tým nie je dotknuté právo účastníkov dohodnúť sa, že dojednané úroky sa stanú súčasťou istiny. Žalobca nepreukázal súdu, že zmluvné úroky sa stávajú súčasťou istiny.

O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1, 2 Civilného sporového poriadku

2. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalobca, a to proti výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a v časti výroku priznania plnenia v splátkach. Žalobca rozsiahlo uviedol, že nárok na zaplatenie úroku trvá od poskytnutia peňažných prostriedkov až po ich vrátenie, t.j. aj po predčasnom zosplatení. Namietal, že súdom prvej inštancie mu bez odôvodnenia nebol priznaný nárok na zaplatenie úroku z omeškania vo 254,08 Eur, t.j. z neuhradených zmluvných úrokov. Mal za to, že ak došlo k vyhláseniu predčasnej splatnosti úveru, stala sa splatnou ku dňu vyhlásenia tejto splatnosti nielen istina, ale aj kapitalizované úroky z úveru. V prípade, ak ich žalovaný dlžník neuhradí, dostáva sa aj s touto sumou do omeškania, v dôsledku čoho postihuje dlžníka sankcia za nedodržanú lehotu splatnosti v podobe úrokov z omeškania. V prípade, ak veriteľ tieto úroky z omeškania si uplatní v zákonnej výške, má na ich zaplatenie nárok.

Zároveň namietal, že súd prvej inštancie nedostatočne zistil skutkový stav týkajúci sa možnosti žalovaného uhradiť dlžnú pohľadávku - nedostatočne preskúmal pomery žalovaného, ktoré by odôvodňovali rozhodnutie o splatnosti v splátkach a vychádzal iba z tvrdení žalovaného, ktorý neprodukoval žiadny dôkaz o svojej situácii a uvedený nezaobstaral ani súd.

Navrhol odvolaciemu súdu, aby rozsudok v napadnutom rozsahu zmenil, žalobe v plnom rozsahu vyhovel, zaviazal žalovaného zaplatiť dlh v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku a zároveň žalobcovi priznal náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

3. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) preskúmal vec spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo podľa zásad uvedených v § 379 a nasl. Zákona č. 160/2015 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že odolanie žalobcu nie je dôvodné.

4. Súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie v potrebnom rozsahu, na základe ktorého správne zistil skutkový stav a vo veci aj správne rozhodol. Skutkové zistenia súdu prvej inštancie zodpovedali vykonanému dokazovaniu a odôvodnenie rozhodnutia má podklad v zistení skutkového stavu. Na týchto správnych skutkových zisteniach súdu prvej inštancie sa nič nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania.

5. Odvolací súd poukazuje na konštantnú aplikačnú prax Krajského súdu v Prešove, hlavne na rozsudok Krajského súdu v Prešove, ktorý by mal byť žalobcovi známy (sp. zn. 20Co/107/2017 zo dňa 27.03.2018) a rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/190/2016 zo dňa 30.06.2016.

6. Žalobca sa dovoľáva nárokov za odplatné úroky, ktoré by mu patrili v prípade, ak by bol zachovaný stav zákonnej domnienky, a teda trvanie záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy za stavu, že veriteľ aj spotrebiteľ budú plniť podľa podmienok a v termínoch dohodnutých v zmluve. Keďže tento stav netrvá je zrejmé, že došlo k zmene záväzku, ktorá bola privodená omeškaním spotrebiteľa a súčasne predčasným zosplatením úveru zo strany veriteľa.

7. Predčasne zosplatenie úveru predstavuje vo svojej povahe jednostranný sankčný právny inštitút, ktorý umožňuje veriteľovi zmenou záväzku požadovať jednorazové, okamžité vrátenie celej úverovej istiny. Teda podstatný rozdiel stavu výhody splátok a stavu jednorazového zosplatenia úveru spočíva v tom, že veriteľ nemá nárok a spotrebiteľ nemá povinnosť vrátiť celú požičanú sumu naraz.

8. Ak teda nastal stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom.

9. Uvedenou úvahou sa odvolací súd prirodzene dostáva aj v poradí k ďalšiemu zásadnému záveru, spočívajúcemu v skutočnosti, že jednorazovým zosplatnením vzniká spotrebiteľovi povinnosť jednorazovo vrátiť sumu požičaného úveru, navýšenú o kapitalizované úroky ku dňu zosplatnenia a počnúc prvým dňom omeškania spotrebiteľa ide o protiprávny stav založený sankčným jednostranným predčasným zosplatnením úveru.

10. S protiprávnym stavom sa prirodzene spájajú výhradne sankcie, keďže spotrebiteľ je v omeškaní s vrátením uvedenej sumy. Naopak s protiprávnym stavom sa nikdy nebudú spájať odplatné plnenia, ktoré sa spájajú len so stavom lege artis, a teda stavom oprávneného držania peňažných prostriedkov podľa podmienok spotrebiteľskej zmluvy.

11. Ak napriek tomu existuje zmluvná úprava, ktorá s protiprávnym stavom stotožňuje aj odplatné nároky patriace len v právne súladnom stave, je táto právna úprava na škodu spotrebiteľa neprijateľne odchylná od zákona, čo zmluvnú podmienku podľa § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, resp. podľa § 53 ods. 1 a 5 Občianskeho zákonníka robí absolútne neplatnou.

12. Úroky za poskytnutie úveru sa na rozdiel od odplaty za akúkoľvek inú odplatnú službu či kúpu tovaru odlišujú tým, že plynutím času narastajú (cena za poskytnutú službu narastá). Dohoda o platení úrokov za úver aj po splatnosti spôsobuje, že takéto úroky v skutočnosti navyšujú cenu za užívanie finančných prostriedkov za obdobie do dohodnutej alebo predčasne vyvolanej doby splatnosti a zneisťujú sankčný mechanizmus úrokov z omeškania. Takto dochádza k obchádzaniu inštitútu iného plnenia na účely aplikácie § 3a ods. 2 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka.

13. V danej právnej veci žalobca pristúpil k zosplatneniu celého úveru ku dňu 21.03.2019, teda týmto dňom sa stal splatný celý úver, zo strany žalobcu došlo k určeniu lehoty predčasnej konečnej splatnosti úveru a odvolací súd preto dospel k záveru, že žalobcovi vznikol nárok na úroky z úveru iba do dňa 21.03.2019, potom už nastupuje režim platenia úrokov z omeškania. Obdobný názor je vyslovený aj v rozhodnutiach Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 29.10.2014 sp. zn. 5Co/223/2014, Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3Co/85/2013 zo dňa 25.10.2013, Krajského súdu v Prešove sp. zn. 4Co/83/2013 zo dňa 07.05.2014, Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 22. 02. 2017 sp. zn. 5Co/407/2016.

14. Dohoda, podľa ktorej má spotrebiteľ popri úrokoch z omeškania, prípadne ďalších sankciách platiť po splatnosti pohľadávky aj úroky za poskytnutie úveru do splatenia úveru, spôsobuje značnú nerovnováhu ku škode spotrebiteľa, predstavuje značné zhoršenie postavenia spotrebiteľa oproti zákonnému pravidlu, ktoré chráni spotrebiteľa v úverových vzťahoch pred nadmerným navýšením dlhu oproti výške úveru. Je nepravdepodobné, že by spotrebiteľ takúto dohodu individuálne vyjednal s dodávateľom, ktorý zaobchádza so spotrebiteľom čestne a rovnocenne (C-415/2011, AZIS).

15. Ako už odvolací súd uviedol, niet kogentnej úpravy o úrokoch popri úroku z omeškania. Zákon reguluje úroky za úver bez časovej úpravy, a preto dohoda o takýchto úrokoch je odklonom od dispozitívnej úpravy a je nielen v neprospech spotrebiteľa, ale vyvoláva hrubú nerovnováhu v neprospech slabšej zmluvnej strany. Navyše sa takáto dohoda dostáva do rozporu aj s ustanovením § 3a Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z.

16. K úrokom z omeškania z úrokov odvolací súd dopĺňa: Občiansky zákonník ani Obchodný zákonník neumožňujú veriteľovi požadovať od dlžníka príslušenstvo (úroky z omeškania) v prípade omeškania s platením príslušenstva pohľadávky (dohodnutých zmluvných úrokov). Úroky, úroky z omeškania a poplatok z omeškania sú podľa ust. § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka príslušenstvom pohľadávky, ktorou sa v zmysle tohto ustanovenia a v nadväznosti na definíciu záväzkového vzťahu v ust. § 488 Občianskeho zákonníka rozumie peňažné plnenie (istina), na ktorú má veriteľ právo podľa hlavného záväzkového vzťahu, ku ktorého zmene dochádza priamo zo zákona práve až omeškaním dlžníka. Úrokový záväzkový vzťah je vzťahom akcesorickým, jeho vznik je podmienený platným záväzkovým vzťahom hlavným. Splnením hlavného záväzku (alebo iným zo spôsobov jeho zániku) zaniká aj

akcesorický záväzok úrokový, pretrváva iba povinnosť uhradiť už splatné úroky. Tým, že dlžník včas nesplní úroky z istiny, sa dostáva do omeškania s plnením príslušenstva, nie do omeškania s plnením istiny. Ani Občiansky ani Obchodný zákonník pri tom nezakotvujú majetkové sankcie pre prípad omeškania s platením príslušenstva pohľadávky (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 24. marca 2004, sp. zn. 35 Odo 101/2002, publikovaný v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk pod R 5/2006).

17. Navyše ak dohodu o predčasnom zosplatnení žalobcu odvodzuje zo všeobecných obchodných podmienok, tieto nie sú podpísané žalovaným a uvedená dohoda platne uzavretá nebola.

18. Judikatúra súdov vrátane európskeho súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia (porov. rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok Higginsová a ďalší proti Francúzsku z 19. februára 1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I; uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. júna 2004 sp. zn. III. ÚS 209/04). Z rovnakých dôvodov nepovažoval za potrebné zaoberať sa ostatnými odvolacími námietkami žalobcu, ktoré nemohli spôsobiť zmenu právneho posúdenia veci.

19. Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II, ktorým súd prvej inštancie žalobu v prevyšujúcej časti zamietol ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

20. Súd prvej inštancie odôvodnil priznanie náhrady trov konania žalobcovi len uvedením § 255 ods. 1 CSP a konštatovaním, že žalobca mal v konaní neúspech len v časti príslušenstva, pričom v časti istiny, zmluvného úroku do predčasného zosplatnenia úveru, a úrokov z omeškania z omeškaných splátok bol úspešný, preto mu priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu.

21. Podľa § 257 CSP, výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

Súdu priamo zo zákona vyplýva povinnosť pri rozhodovaní o náhrade trov konania skúmať i (ne)existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa v zmysle § 257 CSP.

Úlohou súdu nie je len mechanicky rozhodovať o náhrade trov konania podľa výsledku sporu, ale zvážiť, či tu existujú ďalšie rozhodujúce okolnosti majúce podstatný vplyv na priznanie alebo nepriznanie náhrady účelne vynaložených nákladov.

Z obsahu odôvodnenia napadnutého rozsudku nevyplýva, že by sa súd prvej inštancie vôbec zaoberal existenciou, resp. neexistenciou dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Obsahové náležitosti rozsudku určuje ustanovenie § 220 CSP. Ich správnosť a úplnosť je predpokladom vykonateľnosti a preskúmateľnosti rozhodnutia. Či je rozhodnutie preskúmateľné alebo nie sa dá zistiť len z jeho odôvodnenia.

22. Keďže nedostatočne zdôvodnenie rozhodnutia je potrebné hodnotiť ako nesprávny procesný postup súdu, ktorým bolo znemožnené žalovanému, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, odvolací súd rozsudok vo výroku III. o trovách konania postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušil a v rozsahu zrušenia vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 CSP).

23. Úlohou súdu prvej inštancie po vrátení veci bude opätovne rozhodnúť o trovách konania s tým, že posúdi, či existujú skutočnosti odôvodňujúce aplikáciu ust. § 257 CSP. Súd prvej inštancie svoje závery odôvodní v súlade s ust. § 220 ods. 2 Civilného sporového poriadku. tak, aby jeho rozhodnutie bolo presvedčivé.

24. Prvoinštančný súd, ktorý je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 391 ods. 2 CSP) v novom rozhodnutí rozhodne aj o trovách odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

25. Rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolaťel musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).